

Albin Redžić
Maja Redžić
Ana-Marija Pocić

KVALITETA KINEZIOLOŠKE NASTAVE SA STUDENTIMA PROBLEMATIČNOG PONAŠANJA

1. UVOD

Za vrijeme igre u nastavi poželjna je vedra atmosfera u koju ulaze i studentski razgovori, povici, navijanje i slične komunikacije u skladu s *faire-playem*. U zimskom semestru akademske godine 2013/2014. evidentirano je 3%, odnosno 12 studenata s raznolikim stupnjevima neakademskog ponašanja od ukupno aktivno praćenog 371 studenta nautike i brodstrojjarstva I. i II. godine te smjera elektronike II. godine Pomorskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. Ove teže povrede ponašanja nisu nikome prijavljivane, a pri lakšim povredama ponašanja nastavnik samo gestom za vrijeme pričanja upozorava studenta/e. Na početku, gotovo na svakom satu za vrijeme trčanja dvoje ili više studenata priča. Pravovremenim uočavanjem pričanja nastavnik gestom – prstima desne ruke i licem, ali i verbalno, upozorava studente na prestanak pričanja, kako bi isti ušli u potpunu radnu atmosferu. Pojedine studente koji pričaju kontinuirano na nastavi – „zuje poput ose“, svrstali smo u skupinu vespa-studenata (Redžić A., Redžić M., Pocić A. 2013). Današnja civilizacija, u svojoj složenosti prepuna konflikata, ranjivo utječe na sve, a posebno na pojedine mlade, nezaposlene, uzdržavane, starije, nemotivirane, emocionalno nestabilne, loše odgojene adolescente. Problematika neozbiljnog pristupa pojedinih studenata kolegiju tjelesna i zdravstvena kultura na visokoškolskim ustanovama može izvirati iz doba osnovne i srednje škole. U tom je razdoblju moguće neozbiljno prezentiranje ili neprezentiranje nastavnih tema. Metodikom rada „vidim, a ne vidim“, „čujem, a ne čujem“ mogu se indirektno poticati raznolika neprimjerena ponašanja tako i ponašanja tadašnjeg/ih učenika s neispravnim stavom prema predmetu. Širenjem stručne izvrsnosti nastavnika potiče se nošenje u novim, nepoznatim izazovima rada s kasno adolescentnom populacijom, pri realizaciji tema nastavnih sadržaja. Svega se jedan student povjerava nastavniku te je upućen stručnoj službi Studentskog savjetovališnog centra na riječkom sveučilišnom Kampusu. Zadovoljan je stručnim savjetima za koje izjavljuje kako su mu znatno pomogli u studiranju te osobnom životu i načinu razmišljanja o prije velikom problemu, a sada znatno manjem problemu. (Ne)dovoljno sna, (ne)pravilna prehrana, obiteljski (ne)sklad, (ne)čuvanje resursa organizma, neprimjereni broj studenata u skupini i još puno malih naizgled nebitnih

sitnica o kasnom adolescentu mogu nam odgovoriti na upit – zašto možemo ponekad imati elemente neakademskoga ponašanja kasnih adolescenata?

2. PROBLEM

Cilj je rada prepoznati vjerojatnost povećanja novog, liberalnog ponašanja neakademskog tipa uz promoviranje i razvijanje kulture kvalitete komuniciranja novim alatima specijalne edukacije vespa-studenata. Nastavnik je izuzetno oprezan pri otkrivanju vespa-studenata koji imaju namjeru razvijati svekolike kontinuirane šumove u nastavi, sklonosti narušavanja nastave, uočava studente kognitivno natprosječnih sposobnosti, no konativnih sklonosti neprimjerenim, problematičnim ponašanjima te, izuzetno rijetko, sa sklonostima k poremećaju u ponašanju. Savjestan nastavnik nastoji dosljedno zajamčiti i promicati najviše profesionalne vrijednosti u provedbi ciljeva podučavanja i služenja studentima odgovornog ponašanja. Svaki student mora se dolično i akademski ponašati tokom nastave (prije, za vrijeme i nakon nastave) sukladno važećim pravilnicima što znatna većina studenata prihvaća, podržava i posjeduje svojstva akademskog građanina. Nije dopušteno stvaranje buke ili narušavanje reda i mira kojim se ometa odvijanje nastave i ostalih radnih procesa te ulazak i boravak osobama koje se nedolično ponašaju. Osobama koje opetovano krše odredbe kućnog reda ili za koje postoji opetovana sumnja da će ih kršiti, može se zabraniti ulazak na fakultet. Zbog nedoličnog ponašanja student također može ne zadovoljiti na završnome ispitu. Česte su lakše povrede obveza poput ometanja bilo kojeg oblika nastave, neprimjerenog ponašanja prema nastavnicima ili studentima te ponavljanje istih od neodgovornih pojedinaca koji čine teže povrede obveza. Izuzetno su rijetka ostala neprihvatljiva ponašanja poput intoksikacije alkoholom ili drugim opojnim sredstvima, nepoštivanje odluke o zabrani pušenja, prezentiranja tuđeg rada kao svojeg, namjerno uzrokovana materijalna šteta, izazivanje i/ili sudjelovanje u neredu, tučnjave te druga djela kojima se grubo narušava ugled Fakulteta. Jasnim pravilima unatoč, nastavnik uvijek izbjegava pokrenuti opravdane postupke, koji su mogući, ali mogu biti besmisleni, neučinkoviti i zamorni za dionike stegovnog procesa. Sam nastavnik rješava probleme u nastavi empirijskim kineziološkim i inim alatima u cilju zaštite osobnog digniteta, studenata, fakulteta i samog izazivača – problematičnog studenta. Na namjerno ometanje predavanja nastavne teme, predavača ili studenata, sam nastavnik reagira precizno, pošteno, jasno, pravedno, odgovorno, točno, stručno, dostupno osobi/osobama koja/e pokušavaju narušavati pravila rada kako za vrijeme nastave, tako i prije ili nakon nastave. Kada nastavnik ne reagira u slučaju ometanja (gornji primjer), tada on potiče nepoštivanje sveučilišnih i fakultetskih pravila. Dio ponašanja koja se smatraju povredom Etičkog kodeksa za studentice/studente Sveučilišta u Rijeci su: namjerno proizvođenje buke ili korištenje sredstava koja izazivaju buku koja ometa nastavni proces ili krši privatnost osoba

te namjerno ometanje bilo kojeg člana/članice sveučilišne zajednice u obavljanju njegovih dužnosti. Pravilnici o kvaliteti i brojni drugi potiču akademsko ponašanje, a ipak se pričanjima smanjuje radna atmosfera. Gotovo svakoga sata nastavnik gestom, odnosno pokretima bez glasa upozorava više studenata na pričanje za vrijeme početka sata. On zna kako prepoznati raznolike članove skupine, podskupine, individue, jedne skupine u nastavi poput bitno prepoznatih i razlikovanih studenata navedenih u tablici 1.

Tablica 1. Bitno prepoznate raznolike skupine, podskupine, individue studenata od nastavnika u nastavi akademske godine 2013/2014.

1.	Najbolji studenti nagrađeni od nastavnika u nastavi (u svakoj skupini samo 1 student)
2.	Studenti poticatelji aktivnosti u nastavi (u svakoj skupini znatan broj studenata)
3.	Vespa-studenti poticatelji neaktivnosti u nastavi (nekoliko studenata)
4.	Vespa-studenti poticatelji narušavanja nastave
5.	Vespa-studenti poticatelji razbijanja nastave
6.	Vespa-studenti poticatelji uznemiravanja nastavnika
7.	Vespa-student s mogućim karakteristikama iznesenim pod točkama 3., 4., 5. i 6.
8.	Vespa-student usmeno neopravdani prigovaratelj s uporabom neistina na višim razinama odlučivanja s mogućim karakteristikama iznesenim pod točkama 3., 4., 5. i 6.
9.	Vespa-student sa znakovima ponašanja bliskih poremećaju u ponašanju sa svim mogućim karakteristikama pod točkama 3., 4., 5., 6., 7. i 8.
10.	Studenti neuočljivih ponašanja
11.	Studenti ponavljači (uz razlikovanje nemotiviranih od onih neakademskih ponašanja)

Autor: Albin Redžić, 2014. godina

Nakon dvanaest godina neozbiljnog, neradnog pristupa predmetu Tjelesna i zdravstvena kultura u osnovnim i srednjim školama, pojedine manjine vespa-studenata moguće je educirati novim, ozbiljnim i radnim načinom mišljenja ispunjavanjem upitnika PRAN (Pojam radna atmosfera i pokušaji rušenja radne atmosfere), razgovorima te pisanjem seminarskog rada o osobnom radnom ponašanju, dostojanstvu nastave, studenata i nastavnika. Vespa-studentima je teže priviknuti se pristupu rada kolegiju usklađenom s pravilima i osnovama kineziološke metodike.

Najučestalije je povremeno pričanje kod najbrojnije skupine kod kojih dolazi do situacija povremenih, kratkotrajnih, zapisnikom nepraćenih, ali jednom upozorenih studenata gestom nastavnika. Kod 7 studenata zapisano je višekratno učestalo pričanje, kod 2 studenta verbalno uznemiravanje, povik – 2 studenta, verbalno nasilništvo kod 1 studenta, psovanje kod 1 studenta, sakupljanje potpisa za politički skup kod 1 studenta, kao i dostavljanje plagijata za seminarski rad i iznošenje neistina kod 1 studenta (tablica 2).

Tablica 2. Uočena problematična ponašanja studenata u nastavi u zimskom semestru ak. god. 2013/2014.

R.B.	EVIDENCIJA NEAKADEMSKIH PONAŠANJA 12 STUDENATA	STUD.	SMJER	SEM.
1.	Višekratno pričanje, verbalno uznemiravanje	A.T.	N	3.
2.	Višekratno pričanje	S.P.	N	3.
3.	Psovanje	L.K.	b	1.
4.	Sakupljanje (samovoljno) potpisa za politički skup	M.B.	N	3.
5.	Učestalo pričanje	D.S.	N	3.
6.	Pozdravljanje neototalitarnim pozdravom	M.Š.	n	1.
7.	Višekratno pričanje	I.B.	n	1.
8.	Dostavljanje plagijata za seminarski rad	A.I.	n	1.
9.	Višekratno pričanje	Ž.T.	B	3.
10.	Višekratno pričanje i vikanje	K.B.	B	3.
11.	Verbalno nasilništvo	A.V.	B	3.
12.	Učestalo ometanje pričanjem, uznemiravanje svađanjem, vikom, neistinom, uznemiravanje/mobingom e-porukama	L.G.	E	3.

Autor: Albin Redžić, 2014. godina

Najteže nastavnikovo ostvarenje tema nastavnih sadržaja za razvoj kompetencija u 1. i 3. semestru uočeno je u skupini E1-3., a najlakše u skupinama N1-4, N5-8, N9-12. Izoliranje „vođe“ vespa-studenata bitno je u skupini u kojoj se pojavljuje više vespi. U tome je slučaju potrebno na pravovaljani način upozoriti prvog studenta-vespu, tzv. „vođu“.

Tablica 3. Usporedba nastavnikovih opisnih ocjena svakoga održanoga nastavnoga blok-sata u 3. semestru u studentskim skupinama N1-6 te N7-12 u akademskoj godini 2011/2012.

Tema nastave	DATUM	SKUPINA N1-6	DATUM	SKUPINA N7-12
1.	10. X	Aktivni studenti	11. X	Aktivni studenti
2.	17. X	Pričaju i ometaju rad	18. X	Pričaju i ometaju rad, a poslije izvrsni
3.	24. X	Radna atmosfera	25. X	Priča 1 student - isključen iz nastave
4.	07. XI	Žamor - 7 studenata	08. XI	Radna atmosfera
5.	14. XI	Radna atmosfera	15. XI	Malo pričaju
6.	21. XI	Divlje ponašanje	22. XI	Manje pričaju

7.	28. XI	Agresivni s pričanjem	29. XI	Radna atmosfera
8.	05. XII	Radna atmosfera	06. XII	Radna atmosfera
9.	12. XII	Divlji, agresivni	13. XII	Izvrсни, korektni
10.	19. XII	Priča - 8 studenata	20. XII	Izvrсни studenti
11.	09. I	Izvrсни studenti	10. I	Izvrсни studenti
12.	06. I	Izvrсни studenti	17. I	Izvrсни studenti
13.	23. I	Izvrсни studenti	23. I	Izvrсни studenti
14.	30. I	Radna atmosfera	31. I	Radna atmosfera
15.	07. II	Radna atmosfera	08. II	Radna atmosfera

Autor: Albin Redžić, 2014. godina

U tablici 3 praćene su 2 skupine II. godine nautike u akademskoj godini 2011/2012., a uočena je skupina N 1-6 s verbalno najagresivnijom komunikacijom u nastavi te skupina N7-12 s gotovo tipičnim, normalnim, prosječnim načinom ponašanja studenata.

Tablica 4. Nastavnikove brojčane ocjene ponašanja studenata za svakoga održanoga nastavnoga blok-sata u 1. semestru u nautičkim studentskim skupinama: N1-4, N5-8, N9-12 u akademskoj godini 2012/2013.

TEMA NASTAVE	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	PROSJEK OCJENA PONAŠANJA SKUPINA
DATUM	05. X	12. X	19. X	26. X	02. XI	09. XI	16. XI	23. XI	30. XI	07. XII	14. XII	21. XII	11. I	18. I	25. I	n
n1-4	5	5	5	3	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5,00
n5-8	5	4	-4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4,80
n9-12	5	-4	3	3	5	4	5	5	5	5	5	4	5	5	5	4,86

Autor: Albin Redžić, 2014. godina

Uočeno izvrsno ponašanje sve 3 skupine studenata nautičkog smjera, što dokazuju izvrsni prosjeci ocjena (tablica 4) Od ukupno 88 studenata, 65 je zadovoljio uvjete za dobivanje 1 ECTS boda, dok se 13 studenata nije pojavilo na nastavi ili su bili premalo u nastavi. Studentima nepoznati pojmovi „Prebroj se !“, „Stanite u liniju/kolonu!“, „Na parove razbroj se!“.

Tablica 5. Nastavnikove brojčane ocjene ponašanja studenata za svakoga održanoga nastavnoga blok- sata u 1. semestru u brodstrojarskim studentskim skupinama B1-6 i B7-12 u akademskoj godini 2012/2013.

TEMA NASTAVE	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	PROSJEK OCJENA PONAŠANJA SKUPINA
DATUM	03. X	10. X	17. X	24. X	07. XI	14. XI	21. XI	28. XI	05. XII	12. XII	09. I	16. I	23. I	30. I	b
b1-6	4	4	4	4	4	4	5	4	5	5	3	5	5	5	4,42
b7-12	4	5	4	4	5	5	5	4	5	5	5	5	5	5	4,71

Autor: Albin Redžić, 2014. godina

U skupini B7-12 uočena 5 ponašanja s namjerom remećenja radne atmosfere. Jedan student učestalo višekratno ometao rad te oštetio plastičnu oblogu u sportskoj dvorani. Od ukupno 74 studenata: 61 je zadovoljio uvjete za dobivanje 1 ECTS boda, a 13 studenata nisu se pojavila na nastavi ili su bili premalo u nastavi.

Tablica 6. Nastavnikove brojčane ocjene ponašanja studenata za svakoga održanoga nastavnoga blok- sata u 3. semestru u elektroničkoj studentskoj skupini E u akademskoj godini 2012/2013.

TEMA NASTAVE	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	PROSJEK OCJENA PONAŠANJA SKUPINE
DATUM	15. X	22. X	29. X	05. XI	12. XI	19. XI	26. XI	03. XII	10. XII	17. XII	07. I	14. I	21. I	28. I	E
E	5	4	3	3	3	4	4	5	5	5	3	5	5	5	4,21

Autor: Albin Redžić, 2014. godina

U skupini E uočena je kontinuirana sklonost članova skupine ka grupnom pričanju za vrijeme nastavnih tema 2., 3., 4., 5., 6., 7., 11. U istih 50% održanih blok-satova prosječno su niže ocjene radne discipline zbog problematičnih ponašanja narušavanje radne atmosfere kao što su ignorantska ponašanja učestalim pričanjima s namjerom razbijanja nastavnog sata unatoč učestalim upozorenjima nastavnika. Posebno se ističu 3 isključena studenta s nastave kod kojih su uočena 3 raznolika stupnja ponašanja od kojih 1 ponašanje inklinira poremećaju u ponašanju. Od ukupno 36 studenata 26 studenata je zadovoljilo uvjete za dobivanje 1 ECTS boda (19 odmah po održanoj nastavi, a 7 po nadoknadi sati), a njih 9 nije zadovoljilo iste uvjete te time nije dobilo 1 ECTS bod (6 studenata nisu pristupili nastavi, 3 studenta su

bila 1 blok-satu nastave). Od 27.01.2014. do 28.02.2014. godine kroz Informacijski sustav visokih učilišta – ISVU, među studentima je provedena anonimna anketa. Evaluacijom kvalitete nastavnog procesa i rada nastavnika kolegija Tjelesna i zdravstvena kultura na Pomorskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci u zimskom semestru akademske godine 2013/2014. dominantna, to jest najčešća vrijednost je D, odnosno 5. Ista je dobivena na temelju prosječnih vrijednosti procjena na 12 tvrdnji vezanih uz rad nastavnika koje su dali studenti. Nastavnikova pretpostavka o vjerojatnosti upisa negativnih, neobjektivnih i neistinitih komentara od ukupnog skupa izolirane skupine 12 studenata s raznolikim stupnjevima i vrstama neakademske ponašanja koji su upisani u LEININS (listu evidencije izvedene nastave i nazočnosti studenata), LBI (listu bitnih informacija) i LENP (listu evidencije neakademske ponašanja studenata) su se ostvarili, no nisu bitno utjecali na ocjenu već su dali utjecaj na evaluacijski komentar. Uspoređujući rezultate iz tablica 4., 5. i 6. najbolji je prosjek ocjena ponašanja u skupinama studenata I. godine nautike (tablica 4). Isti imaju i najbolju nastavnikovu prosječnu brojčanu ocjenu ponašanja studenata za svakoga održanoga nastavnoga blok - sata u 1. semestru 4.89 te prolaznost na ispitu ocjenom - zadovoljio. Ista skupina svoga nastavnika nakon održanog 2. semestra ocjenjuje prosječnom ocjenom 4.10, a po održanom 3. semestru prosječnom ocjenom 4.88. Prosjek ocjena ponašanja kod studenata brodogradarstva je 4.56 (tablica 5). Najslabiji prosjek ocjena ponašanja je kod skupine studenata II. godine elektronike 4.21 (tablica 6). Oni ujedno imaju i najslabiju prolaznost na ispitu, gotovo u pravilu zbog neaktivnosti odnosno nedolaska na nastavu. U rubrici „studentski komentari“ u „Evaluaciji kvalitete nastavnog procesa i rada nastavnika“ komentare upisuje mali broj studenata koji najčešće iskazuje suprotna mišljenja - jedni previše hvale nastavnika, a drugi previše napadaju istog nastavnika. Negativni komentari mogu se očekivati od onih studenata s kojima je došlo do mimoilaženja mišljenja u nastavi, odnosno onima koji su znatno ometali nastavnika, nastavni proces i studente. Nastavnik reagira na neprimjerena problematična ponašanja vespa-studenata u skladu sa sustavom podrške pozitivnom ponašanju primarno gestom za kratkih pričanja studenta u nastavi, sekundarno studentovim ispunjavanjem PRAN upitnika kao privitak edukaciji o ponašanju uz pisanje seminarskog rada te prezentiranja istoga seminarskog rada pred svojom nastavnom skupinom na idućem nastavnom satu. Tercijalno, izuzetno rijetko, brzim odgovorom nastavnika na studentovo ignoriranje sekundarne podrške pozitivnom ponašanju uz višekratnu komunikaciju elektroničkom poštom, smirene dugotrajne razgovore na konzultacijama ili u izvanredovno vrijeme nastavnika u kojima student pokazuje čuđenje, nerazumijevanje, ignoranciju uz namjeru pokušaja uznemiravanja originalnim stilom netolerancije na kraju ipak vespa-student bude novo educiran i ispuni uvjete iz sekundarne podrške pozitivnog ponašanja.

3. ZAKLJUČAK

Vrijednost pripreme nastavnika prije, za i nakon nastave, ostvaruje se svekolikim praćenjima i preciznim upisivanjima kratkih oznaka slovom, slovima, riječima pa i rečenicama raznolikih stupnjeva i vrsta neakademske ponašanja studenata u nastavi u najmanje 3 liste – LEININS, LBI i LENP (tablica 2). Unatoč brojnim pravilnicima koji skromno reguliraju ovu za aplikativne kineziologe bitnu problematiku, potrebna je dubinska analiza starih i novih pojmova u kineziološkoj metodici kao što su: pričanje, višekratno pričanje, psovanje, ometanje, vikanje, verbalno nasilništvo, uznemiravanje, usmeno i/ili pismeno iznošenje neistina o stvarnom događaju na nastavnom satu. Kvalitetnim radom, znanjima, pravovremenim, pravilnim, poštenim, smirenim reagiranjima u novim (ne)predvidljivim, nekada izuzetno rijetkim, a danas čestim situacijama povrede pravovažećih pravilnika štitimo dostojanstvo zdravih, povjerenih nam, mladih kolega, nastavnu temu i nas, aplikativnih kineziologa. U vremenima namjera povećanja neakademske ponašanja, potreba je razvijati i usavršavati samozaštitne mehanizme poput LEININS-a, LBI-a, LENP-a te neke nove programe, upitnike kojima bi za kratko vrijeme mogli dobiti bitna znanja o ovoj kasno adolescentnoj populaciji. Mladim kolegama studentima kineziologije potrebno je omogućiti edukaciju na satima vježbi iz kolegija Metodike tjelesne i zdravstvene kulture i/ili Kineziološke edukativne psihologije o putevima i načinima ponašanja mladih i starih kineziologa u dodiru s poznatim vespa-studentom/ima i primjerima novih vrsta vespa-studenata.

4. LITERATURA

1. Redžić, A., Redžić, M., Pocić, A. (2013). Privitak organizacijskim oblicima rada u kineziološkoj nastavi pravovremenim uočavanjem, posebnim poticanjem i pomaganjem vespa-studenata pomorstva. U: V. Findak (ur.) *Zbornik radova 22. ljetna škola kineziologa Republike Hrvatske* Poreč: Hrvatski kineziološki savez: 361-367.